



Laatua lastensuojeluun

# AMPPELI

Ammatillisten perhekotien liitto ry:n jäsenlehti No. 1/2001



- Liittokokous- ja koulutus-  
päivä kuulumisia
- Ammattina perhekoti
- Perhekotityötä  
työntekijän näkökulmasta

Kotisivu osoitteessa: [www.apkl.fi](http://www.apkl.fi) ● sisältää mm. vapaat hoitopaikat

AMPELI 1/2001  
SISÄLTÖ

Puheenjohtajan ajatuksia	2
Liittokokouksen/koulutuspäivien kuulumisia	3
Ammattina perhekoti	5
Perhekotityötä työntekijän näkökulmasta	7
Nuorten palsta	8
Liitto lukujen valossa 2000	10
Onnitteluja	11
APKL:n yhteystiedot	11



Laatua lastensuojeluun

AMPELI

Ammatillisten perhekotien liitto ry:n jäsenjulkaisu.

Ilmestyy tarvittaessa.

Painosmäärä: 1000 kpl

Jakelu: Ammatilliset perhekodit, lastensuojelualan yhteistyötahot

Päätoimittaja: Pasi Riekkö

Toimitussihteeri:

Tuija Suikkanen-Malin

Metsärinteen perhekoti

Immiläntie 23, 15560 Nastola

toimisto@apkl.fi

Taitto: Leea Lehelmä

Paino: Oriveden kirjapaino

# PUHEENJOHTAJAN AJATUKSIA

**”Puolustusvoimien sairaanhoitotehtävissä 1939-1944 palvelleet siviilit saavat vastedes ajaa maksutta Turun busseissa. Joukkoliikennelautakunnan päätös ei tule kaupungille kovin kalliiksi. Tilastojen mukaan ehdot täyttäviä ihmisiä on Turussa 34. Tiedossa ei ole, kuinka moni heistä edes kykenee enää liikkumaan bussilla.” Tämä äskettäin lehdessä ollut uutinen kertoo paitsi päätöksenteon vaikeudesta myös ympäröivän elävän elämän tosiasioista erkaantumisesta. Voi vain kuvitella, mikä energia- ja paperihukka tämän tyhjäpäiväisen, joskin uutiskynnyksen ylittävän asian valmisteluun ja päätöksentekoon on kulunut.**

Tällainen uutinen pakottaa tarkastelemaan omia toiminta- ja päätöksentekomallejamme. Meidän tulee aina pysähtyä elämän virrassa välillä miettimään, missä ja mihin olemme menossa, painimme todellisten

kysymysten äärellä ja olemme yhteydessä ympäröivään elämään. Tämä pysähdys on tarpeen niin perhekodeissamme kuin liittossammekin.

Viimeistä liittokokousta puhutti kysymys työhyvinvoinnista ja liiton roolista tämän hyvinvoinnin tukemisessa. Koska perhekotiyrittäjät inhimillisinä olentoina kokevat elämässään myös henkilökohtaisia kriisivaiheita, liittokokouksessa syntyi ajatus ja päätös eräänlaisen tukitoimintamallin kehittämiseksi yhdeksi liiton toiminnan osaksi. Minkälaiseksi toimintamalliksi ajatus kehittyi laatupiirin työstämänä tullaan näkemään syksyn liittokokouksessa. Ensimmäiseksi askeleeksi toistemme keskinäisessä tukemisessa liittokokous päätti velvoittaa kaikki jäsenperhekodit osallistumaan säännöllisesti laatupiirityöskentelyyn.

Liiton olemus ja rooli elää voimakasta kehittämisen aikaa. Alueellisen toiminnan organisoimista ja vaikutusmahdollisuuksia kehitellään, liiton talousuudistusta valmistellaan, yhteistyökouksia viranomaisten ja järjestöjen kanssa jatketaan, juridiikka- ja koulutusyhteistyötä rakennetaan alojen ykkösasiantuntijoidenkanssa ja muutenkin ollaan luomassa systemaattista ja vakaata perustaa seuraaville vuosille. Uskon, että tämä kehittäminen on menossa siihen suuntaan, että voimme kaikki yhdessä osallistua liittomme 10-vuotis-juhlaan 12.2.2002 Jyväskylässä ilman suurempaa tarvetta oman hännän nostamiseen.

Tärkeintä niin perhekotityössä kuin liittossakin on tietää mikä elämässä ja työssä on se meidän oma perusjuttu, miksi me olemme olemassa. Tärkeintä on, ettei ote liaanista pääse herpaantumaan.

Jussi Santala



# KUULUMISIA LIITTOKOKOUS/ KOULUTUSPÄIVILTÄ



## Minäkö veljeni vartija?

Paljon puhutti jälleen esille nousut kysymys liiton jäsenten eettisistä velvollisuuksista toisia kollegoita kohtaan perhekodin kriisitilanteessa, jossa työuupumus tms. antaa ulospäin näkyviä "oireita". Vanha kysymys siitä "olemmeko veljemme vartijoita" aiheutti vilkkaan keskustelun. Keskustelun yleinen henki oli se, että *liiton rooli tulisi olla tukea antava jäsenilleen*. Liiton *mahdollisuutta ja keinoja* yksittäisten perhekotien työn tukemiseen ongelmatilanteissa ja sitä kautta työn laadun ylläpitämiseen pohdittiin ja tätä keskustelua päätettiin jatkaa *laatupiireissä* muun etiikkakeskustelun ohella.

**Aurinko paistoi ja purot solisivat Lahden Messilässä kokousajankohtana. Ensimmäisenä päivänä 3.4 aloitimme Lastensuojelun keskusliiton Sari Laaksonen pitämällä luennolla, jonka aiheena oli sijaishuollon etiikka. Luento oli ajatuksia herättävä ja toimikin mainiona pohjana iltapäivällä käydylle etiikkakeskustelulle.**

Iltapäivän keskustelun alusti Heikki Turunen esittelemällä esimerkkinä eettisistä normistoa, jota kirkon nuorisotyön parissa työskentelevät ovat laatineet. Keskustelua eettisten normien määrittämisen tarpeesta käytiin monelta kannalta ja käytännön esimerkkitapausten kautta. Esille nousi työhömmä liittyviä tilanteita suhteessa lapsiin/nuoriin, yhteistyötahoihin ja kollegoihin.



Sari Laaksonen Lastensuojelun keskusliitosta käsitteli esityksessään sijaishuollon etiikkaa.

Kokousväki kuunteli kaskittyneenäesityksiä ja pohti vilkkaasti esille tulleita kysymyksiä.

## Makkaraa ja mehua

Auringon alkaessa painua Messilän rinteen taakse suunnistimme (mutkan kautta) joukolla huipulle. Eväät pakattiin pulkkaan, jota kiskottiin välillä lumella ja välillä sulalla maalla hiekan rahistessa iloisesti pulkan alla... Huipulla odotti kota, mutta kaunis keväinen auringonlasku houkutteli väen istuskelemaan ulkosalla nuotion ääressä. Ilta kului mukavasti hyvässä seurassa jutustellessa pikku iltapalaa pureskellen ja virvokkeita nautiskellen.



## Uusi päivä, uudet aiheet

Seuraavana päivänä aamupäivällä kuulumme liiton kuulumisia. *Koulutusta* on tulossa niin työntekijöille kuin yrittäjillekin. Syksyn liittokokoukseen kouluttajaksi on varmistunut **Jari Sinkkonen**, työntekijäkoulutusta toivottiin marraskuulle. *Laatupiirien* toimivuutta oli kartoittanut laatupiirivastaava **Marika Jensen**. Laatupiirien haasteista ja kehittymismahdollisuuksista tulevaisuudessa toimia yhä enemmän myös informaatiokanavana molempiin suuntiin liiton hallituksen ja jäsenistön välillä keskusteltiin vilkkaasti. **Marja-Leena Merenheimo vapaa-aikatoimikunnasta** kertoi monenlaisesta laadukkaasta toiminnasta, jota jäsenistöllemme tarjotaan tulevan kesän ja loppuvuoden aikana. Mukana on niin ratsastukseen, koiraharrastukseen kuin teatteriinkin liittyviä juttuja, joten eiköhän jokaiselle haluavalle löydy jotain.

## Liittokokous aiheita

Varsinaisessa liittokokouksessa keskusteltiin sääntömääräisten asioiden lisäksi liiton toimintarakenteesta ja tulevaisuuden haasteista. Kokouksessa tehtiin laatupiirien

Päätösten aika liiton toimintarakenteen suhteen voi olla jo syksyn liittokokouksessa ja siihen valmistautumiseen alueelliset toimivat laatupiirit tarjoavat nyt hyvän välineen. Ilahduttavaa kokouksessa oli se, että uusia jäseniä oli mukana, heitä



toiminnan kehittämiseen liittyen konkreettinen päätös lähettää jatkossa hallituksen kokousten pöytäkirjat laatupiirivastaaville, joilta tieto leviää eteenpäin. Sellainen tunne allekirjoittaneelle jäi, että liitolla, siis meillä kaikilla jäsenillä, on tulevaisuudessa edessään tärkeitä päätöksiä.

varmasti kaivataan ja toivotetaan avosylin toimintaan mukaan.

Aurinkoista kevään jatkoa kaikille "työn raskaan raatajille"

**Saarelan perhekodin Riitta**

Liittokokouksen asiatkin saivat aikaan vilkasta keskustelua kokousväen keskuudessa.



# AMMATTINA PERHEKOTI

## Johdattelua

**Vuonna 1996 tuli voimaan yksityistä sosiaalipalvelua koskeva lainsäädäntö. Lain mukaan lupa-, valvonta- ja ohjausviranomaisena toimivat lääninhallitukset. Lääninhallituksissa tämä on tiennyt uudenlaista työtettä laajenevalle sosiaalipalvelujen tehtäväkentälle.**

Oulun läänissä on yksityinen palveluntuotanto lisääntynyt vuoden 1996 jälkeen. Vuonna 1996 läänissämme oli eri toimialoilla yhteensä 86 luvanvaraista sosiaalipalveluyksikköä. Viiden vuoden aikana näiden lukumäärä on kaksinkertaistunut ja vuoden 2001 alussa sosiaalipalveluja tuottavia yksikköjä oli läänissämme yhteensä 156 kappaletta. Lasten ja nuorten toimintayksiköiden määrässä tapahtui vuonna 2000 selkeä kasvu, jolloin toiminnan aloitti 10 uutta yksikköä. Tällä hetkellä Oulun läänissä on yhteensä 40 yksityistä lastensuojeluyksikköä.

Lastensuojelun sijaishuolto rakentuu läänissämme yksityisen palveluntuotannon varaan, sillä alueellamme on vain 3 kunnallista lastenkotia, jotka ovat Oulun kaupungin ylläpitämiä lastensuojelulaitoksia ja Limingan koulutuskeskus valtion yksikkönä.

Samaan aikaan kun lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt, on myös yksityisten lastensuojeluyksikköjen määrä lisääntynyt. Sijaishuollosta on tullut yksi merkittävä lastensuojelun toimintamuoto. Yksittäisen nuoren kohdalla sijoitus on tuntunut ainoalta ja hyvältä vaihtoehdolta. Mutta sosiaalitarkastajana tulee monesti mieleen myös asian käänttöpuoli eli se, olisiko voitu tehdä jotakin muutakin ennen kuin asiat ajautuivat niin pitkälle, että



lapsen ja nuoren sijoitus oli ainoa vaihtoehto. Toisaalta taas sijoitetun lapsen ja nuoren oireet ovat niin moninaiset, että asioiden problematisoituessa niitä ei kyetä hoitamaan kotikunnan palvelujen piirissä. Lapsi ja nuori on saattanut oireilla jo useampia vuosia, mutta sijoitus päätös on pitkittynyt ja kun muuta vaihtoehtoa ei ole ollut on ajateltu ennen täysi-ikäiseksi tuloa sijaishuollon ratkaisevan kaikki ongelmat – joskus lyhyessäkin ajassa.

## Ammatti

Lupaviranomaisena antaessani lupapäätöstä yksityiselle lastensuojeluyksikölle kiinnitän ensisijaisesti huomiota yksityistä sosiaalipalvelua tuottavan lain, lastensuojelulain ja –asetuksen sekä sosiaalihuollon henkilöstöstä annetun asetuksen mukaisiin edellytyksiin. Lastensuojeluyksikön vastuuhenkilöltä edellytetään vähintään opisto- ja ammattikorkeakouluasteista sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden koulutusta ja riittävästi kokemusta lastensuojelutyöstä. Näin ollen lupaviranomaisen näkökulmasta vasta toissijaisesti huomioni kiinnittyy siihen, mikä on yksikön toimintatiedologia eli onko kyseessä ammatillinen perhekoti tai muu lastensuojeluyksikkö. Haluan kuitenkin käsitellä aiheetani laa-

jemmin kuin pelkkänä lupaviranomaisena. Puhuttaessa käsitteestä ammatti miellämme sen toiseen sitä hyvin lähellä olevaan käsitteeseen eli työhön. Nämä käsitteet eivät kuitenkaan ole synonyymeja toistensa kanssa. Ammatti ja ammattitaito ovat osa haltijansa subjektiivista identiteettiä. Siihen on kouluttauduttu ja se käsitetään kokonaisvaltaisen työn tekemiseksi. Työ voi olla tekijälleen vain työtä, jossa tarvitaan erilaisia kvalifikaatioita kuten ammatissakin, mutta se ei välttämättä muodosta vakiintunutta kokonaisuutta. (Lehto 1991) Ammatillisessa perhekodissa sen ylläpitäjät ja toimijat ovat sitoutuneet asumaan ja elämään yhdessä kotiin sijoitettujen lasten ja nuorten. Toimintaa ohjaa kokonaisvaltainen ammatillinen sitoutuminen ja siihen liittyvä koulutus. Ehkä tämä on se asian ydin, joka tekee perhekodista ammatin eikä pelkästään työn. Ammatillisen perhekodin toiminta- ja työskentelymalli on jolle postmodernille aikakaudelle tyypillistä action-käsitteen mukaista työn korkeampaa astetta eli luovaa toimintaa ja tekemistä edustavaa työskentelyä, jonka lopputulosta ei aina edeltä käsin voida ennustaa. (Kinnunen 1992).



## Perhekoti

Mistä sitten syntyy perhekoti? Onko se perheen ja kodin yhdistelmä? Meillä jokaisella on oma näkemys perheestä ja perherakenteesta. Ehkä tavallisin näkemys on se, että perheeseen kuuluu isä, äiti ja lapset. Kuitenkin perherakenteissa on ollut ja on edelleen erilaisia variaatioita ja on mahdollista määrittellä yksiselitteisesti perhe-käsitettä.

Entäpä koti? Mistä ja miten koti syntyy?

On luonnollista, että kodilla on fyysiset puitteet, mutta myös kodin ilmapiiri ja siellä olevat ihmiset tekevät kodista kodin. Voiko laitos olla koti tai voiko koti olla laitos? Vastaan, että molemmat ovat mahdollisia.

Viimevuosina perhekoti-käsitteen alle on syntynyt mitä moninaisempia lastensuojeluyksiköitä. Osa näistä yksiköistä ovat hyvinkin laitosmaisia lastensuojelupalveluja antavia yksiköitä. Niiden perheenomaisuus saattaa ollakin vain markkinointikeino. Osa yksiköistä voisi luonnehtia perheen ja laitoksen välimaastoon sijoituviksi yksiköiksi, joissa toiminnan sisältö perustuu kodinomaiseen toimintaan, mutta henkilöstö toimii professionaalisesti ja myös henkilöstörakenne on sen mukainen. Ne voidaan määrittellä olevan lähempänä lastensuojelulaitoksia kuin koteja. Parhaiten perheen- ja kodinomaisuuden ovat saavuttaneet ne perhekodit, jotka käyttävät nimikettä ammatillinen perhekoti ja joissa molemmat tai jompikumpi vanhemmista on aina läsnä kodissa. Amatillisessa perhekodissa on usein myös ulkopuolisia työntekijöitä, mutta silloinkin on lähtökohtana se, että toiminta rakentuu ydinperheen

ympäri tai sen mukaiseksi. Luvanvaraisten lastensuojeluyksikköjen rinnalla on edelleenkin toimeksiantosopimukseen perustuvalla perhehoidolla oma roolinsa, jonka toivoisin säilyvän jatkossakin.

Edellä esittämiäni lastensuojelun sijaishuoltoyksikköjen keskinäinen vertailu ei ole tarkoituksenmukaista, koska kaikilla niillä on paikkansa ja kaikkia niitä tarvitsemme tämänhetkessä lastensuojelutyössä.

## Yhteenveto

Elämme aikakautta, jolloin sosiaalityössä puhutaan asiakaslähtöisyydestä ja yksilöllisistä palveluista. Onko se vielä unelmaa ja toivetta? Siltä se tuntuu etenkin silloin, kun meiltä lupaviranomaisilta peräänkuulutetaan yksiselitteistä määrittelmää perhekodille ja lastensuojelulaitokselle. Näen kuitenkin rikkautena sen, että lastensuojelun sijaishuoltoon on tullut erilaisia toimintayksiköitä ja toimintamalleja. Hyvinvointivaltion kriisi on kyseenalaistanut universaalien palvelujen tuottajamallin ja tilalle peräänkuulutetaan yksilöllisiä, asiakkaan tarpeista lähteviä toimintatapoja.

Ammatillinen perhekoti on yksi esimerkki postmodernin aikakauden tavasta palvella lapsia, nuoria ja heidän perheitään. Pienessä kodinomaisessa yksikössä laaja-alainen ammatti on enemmän kuin



pelkkä työ. Pienenä yksikkönä ammatillinen perhekoti voi ottaa huomioon lapsen, nuoren ja heidän perheidensä toiveet ja erityispiirteet paremmin kuin iso laitos. Mutta parhaimmillaan ammatillinen perhekoti tarjoaa lapselle ja nuorelle tavallisen kodin mallin, sen arjen ja juhlan, sen kaikki ilot ja surut, sen turvan ja läheisyyden, jota tänä aikana peräänkuulutetaan lasten ja nuorten kasvatuksen peruspilareiksi.

**Maija Pelkonen**  
lääkinsosiaalitarkastaja  
Oulun lääninhallitus



# PERHEKOTITYÖTÄ TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA



**Valmistuin joulukuussa 1998 sosiaalialan ohjaajaksi. Haaveenani oli päästä tekemään työtä lasten ja nuorten parissa. Haaveeni toteutui kuukauden työttömänä olon jälkeen. Ensimmäinen vakituinen työni alkoi toiminnanjohtajana perhekodissa.**

Perhekoti kasvoi työssäoloni aikana kahdeksan paikkaisesta neljätoista paikkaiseksi. Sain kokea työtehtävissäni monia erilaisia haasteita. Monien eri asioiden myötä irtisanoin itseni tehtyäni tätä työtä vuoden.

Keväällä 2000 sain kuulla, että Isoniemen perhekotiin haetaan työntekijää ja puhelimitse sovimme tapaamisesta. Ensi käynnistä jäi erittäin positiivinen kuva, joka on säilynyt kymmenen kuukauden työssäoloni ajan. Vanhempien lisäksi olen ainut työntekijä ja perheeseen kuuluvat oman kaksivuotiaan lapsen lisäksi 4-, 7-, 8- ja kaksi 12- vuotiasta poikaa.

Alussa lapset kokeilivat rajoja. Mieleeni on jäänyt erityisesti ensimmäinen työpäiväni, jolloin pienin pojista yritti uskotella, että he ovat aina saaneet iltaisen

limsaa. Melkein uskoin, niin vetoavasti hän katsoi minua silmiin totinen ilme kasvoillaan. Välillä mietin, olenko liian tarkka joissakin asioissa. Olen kuitenkin sitä mieltä, että jos alussa ei aseta rajoja, on niitä hankala myöhemmin asettaa. Ajatukset kasvatustavoitteista ja rajojen asettamisesta ovat perhekodin vanhempien kanssa saman suuntaiset, mikä on auttanut minua omassa työssäni ja selkiyttänyt monta asiaa. Tunnen olevani työntekijänä tasavertainen suunniteltaessa lapsia koskevia asioita. On asioita, jotka perhekodin vanhemmat hoitavat, mutta voin kuitenkin osallistua keskusteluun ja mielipiteeni huomioidaan.

Työtehtäviini kuuluu lasten- ja kodin-hoito. Päivät vierähtävät eri asioita tehdessä. Aamuisin lapset viedään kouluun, päiväkotiin ja kerhoon. Iltapäivisin alkavat harrastukset, joita ovat esimerkiksi jalkapallo, sähly, pianonsoitto. Käymme myös teatterissa, elokuvissa, uimassa ja erilaisissa tapahtumissa. Maaliskuussa

koko perhe ja minä teimme lomareissun Lanzarotelle. Viime kesänä olimme Virossa Pärnun kaupungissa, jonne myös tänä kesänä suunnistamme. Tällaiset reissut ja erilaiset tapahtumat ovat lapsille kuin myös meille aikuisille tärkeitä ja mieleenpainuvia elämyksiä.

Tässä työssä on tärkeää olla oma itsensä, aidosti läsnä päivän tapahtumissa ja olla valmis kohtaamaan erilaisia lasten kanssa tulevia haasteita. Mielestäni on myös tärkeää, että työtä tehdään sydämellä ja pitkäjänteisyydellä. Tiedän, että tämä työ on sitä mitä haluan tehdä ja haluan kehittää itseäni siinä.

Olen tämän kymmenen kuukautta mennyt työpaikalleni hyvällä mielellä ja uskon, että kun ihminen on tyytyväinen työhönsä se näkyy hänestä myös ulospäin.

**Katri Mustalahti**

Isoniemen Perhekodin työntekijä



# NUORTENPALSTA

Alkoholi elämän, vei pienen ihmisen,  
se turmiolle ohjastaa, tuhoon opastaa.  
Alkoholin pelastavan, luuli isä lapsosen,  
mut mitään jäänyt ei, se lapsenkin pois vei.

Pieni tyttö itkien, lähti pois surien.  
Pieni lapsi maailmaan, omituiseen, peloittavaan.  
Antoi käden auttavan, perhekoti Riekkien,  
se loi pohjalta tyhjyyden, tulevaisuuden hyvyyden.  
Nyt tyttö onneton, ei ole enää iloton,  
viitsi hän ei sotia, vaan kiittää perhekotia.  
Viiden vuoden yhteiselon jälkeen, on tytölle mennyt  
onni kärkeen, se löytää surusta ilon häivän,  
se pelastaa voi harmaan päivän.

Kiitos Riekeille avusta, nyt on hyvä aloittaa alusta!

😊 Hanna



## LOTTA

Toivoin aina koiraa. Asuimme Helsingissä, kerrostalossa. En saanut koiraa. Myöhemmin ostimme ison, vanhan puutalon maalta. Tutustuimme naapureihin Anneen ja Voteen. he auttoivat kunnostamaan taloamme. Heidän koirat saivat neljä petua. Me annettiin niille nimet: Jakke, Matilda, Taavi ja Viivi. Asuimme kuitenkin vielä kaupungissa, enkä saanut koiraa.

Puolen vuoden päästä Dana sai kaksi pentua. Saimme taas antaa niille nimet. Niistä tuli Lotta ja Elsa. Nyt minulle oli luvattu, että saan jomman kumman. Oli vaikea valita kun molemmat olivat samanlaisia. Vaihdoin ja vaihdoin. Päädyin Lottaan. Lotta oli ihana koiraa. Kerran kun lähdimme Forssaan laitoimme Lotan saunakammariin. Kun tulimme takaisin, Lotta oli purrut isä vyön palasiksi. Kerran Lotta taas piilotti äidin kengän kukkapenkkiin. Onnistui se saamaan myös lasinsirun tassuunsa. Sen jälkeen sillä oli sukka jalassa. Aivan pienenä Lotta hyppäsi aika korkealta terassilta ja satutti itseänsä vähän. En tiedä kuka pelästyi eniten, Lotta itse vai minä.

Myöhemmin minulle tuli ihottumaa. Ilmeni, että olen allerginen koirille. Halusimme Lotan saavan hyvän kodin. Kysyimme monelta. Sitten Katja, Annen tyttö, sanoi että haluaa Lotan. Katja on todella eläinrakas. Itkin, kun en saanut pitää Lottaa. Toisaalta olin iloinen, että Lotta sai hyvän kodin.

Onneksi saan nähdä Lottaa!

Malin Karomäki



## HIPSU

Kerran ystävänä äiti soitti ja kysyi haluammeko tulla katsomaan pientä karitsaa. Me menimme tietysti. Se oli tosi söpö ja sillä oli kirkkaan siniset silmät. Sen emo oli hylännyt sen Sen nimi oli Hipsu. Kesän alusta se tuli meille. Kaikki pitivät siitä. Syksyllä Hipsu vietiin takaisin, mutta sovittiin, ettei kukaan syö sitä ja se saa tulla takaisin keväällä.

Kerran talvella Hipsu pääsi esiintymään kyläkoulun joulujuhlaan. Siitä tuli tähti. On se ollut mukana koulun ja kyläkaupan markkinoillakin. Isä rakensi Hipsulle talviasunnon, niin että sitä ei tarvitse viedä talveksi pois. On sillä talvella paksu lämmin turkki-



kin. Kesällä me kylvetämme Hipsun ja äiti leikkaa sen turkin. Siitä se tykkää.

Hipsusta on tullut vähän hassu, kun se on ihmisten kanssa ollut. Eikä se tykkää muista lampaista. Mutta kaikki meidän tutut tykkää Hipsusta.

Malin Karomäki

## Hyvin valmisteltu ja suunniteltu koulunvaihdos takaa paremmat edellytykset oppimiselle ja sopeutumiselle

Raippalinnan arvion mukaan perhekoodista ja sijaisperheistä tulevat lapset tarvitsevat tukea koulunkäyntiinsä muita lapsia enemmän. Puolet lapsista pärjää normaaleilla ja toinen puoli tarvitsee vahvoja tukitoimia. Monen lapsen koulunkäynti on ollut epäsäännöllistä jo vuosia, kotona on voinut olla koulutuskielteen ilmapiiri. Monet eivät ole myöskään kotikunnassaan saaneet tasonsa mukaista opetusta. Lapsille ei ole tehty tarvittavia tasotestejä. Opettaja Raippalinnan mukaan viimeistään siinä vaiheessa, kun lapsi siirtyy perhekotiin testit tulisi järjestää. Tällöin lapselle voidaan tarjota hänen tasonsa mukaista opetusta alusta alkaen. Myös koulun pitää saada riittävästi ajanmukaista tietoa tulevasta uudesta oppilaasta. Raippalinnasta korostaa

## KODIN JA KOULUN VÄLINENTIIVIS YHTEISTYÖ TAKAA PERHEKOTINUOREN KOULUKÄYNNILLE HYVÄT LÄHTÖKOHDAT

**Keskittymisvaikeudet ja epäsozialinen käyttäytyminen ovat yhä useammin syitä, joiden vuoksi nuori siirtyy erityisopettaja Lauri Raippalinnan opetukseen Tikkakosken yläasteella.**

Vanhempien riittämätön huolenpito varhaislapsuudessa, runsaat poissaolot ja epäsäännöllinen elämänrytmi ovat taustatekijöitä, jotka johtavat lasten kehityshäiriöihin, mikä näkyy ja kuuluu Raippalinnan päivätyössä. "Ennen tiedettiin, mikä on normaalia käyttäytymistä ja kotoa annettiin sille paremmat eväät", toteaa Raippalinnasta. "Moni nuori ei välttämättä ymmärrä, mikä on omaa ja mikä toisen. Myös kielenkäytössä ovat rajat kadonneet. Aivan sama ja vitunko sillä on väliä ovat tuttuja lausahduksia erityisopettajan päivätyössä."

**Integraatio ei ole aina paras vaihtoehto**

Lauri Raippalinnasta on toiminut lähes 20 vuotta erityisopettajana Tikkakosken

yläasteella Jyväskylän maalaiskunnassa. "Ennen oli apukoulut ja "tarkkikset", nyt ei monissa kouluissa ole erityisopetusta juuri nimeksikään. Turvallinen, yhden opettajan "easy" luokka olisi useaan otteeseen hylätyksi tulleelle ja perusuottamuksensa kadottaneelle nuorelle paras vaihtoehto", kertoo Raippalinnasta. Jyväskylän maalaiskunnan sivistystoimissa on parhaillaan menossa selvitys, jossa pyritään kartoittamaan erityisopetuksen tarpeet ja "uudelleenjärjestämään" nykyiset resurssit. Raippalinnan mielestä asioita pitäisi katsoa myös seutukuntakohtaisesti ja visioitava alueelliset tarpeet ja näkemykset.

"Kunnat eivät satsaa erityisopetukseen riittävästi, vaikka tarve kasvaa koko ajan. Esimerkiksi sijaishuoltoon tulevat lapset tuovat rutosti rahaa kunnan kirstuun, mutta erityisopetuksessa se ei näy, ainakaan toistaiseksi", sanoo Raippalinnasta. "Kaikkia vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi pienten yksityiskoulujen perustamista erityisopetuksen vaihtoehtona, tulisi kihkottomasti tarkastella."



Lauri Raippalinnasta

kodin ja koulun välisen yhteistyön merkitystä. "Syyttämällä koulua ei päästä mihinkään. Välitön puuttuminen häiriökäyttäytymiseen ja yhteydenotto kotiin. Asian selvittäminen ja oikea seuraamus ovat keinoja, joilla nuorelle luodaan yhdessä rajoja".

Raippalinnasta toivoo, ettei perhekoodista tulisi liian laitospaaisia. Perhekodit eivät saisi kasvaa liian suuriksi, jotta kodinomaisuus säilyisi. "Nämä lapset tarvitsevat erityisen paljon välittämistä, rakkautta ja huolenpitoa", Raippalinnasta korostaa. Hänen mukaansa yhteistyöalueen perhekotien kanssa on toiminut hyvin ja vaativatkin lapset ovat suoriutuneet koulusta tasonsa mukaan.

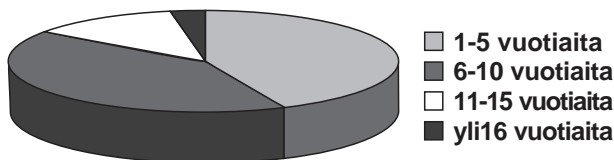
Pasi Riekkiniemi

# LIITTO LUKUJEN VALOSSA 31.12.2000

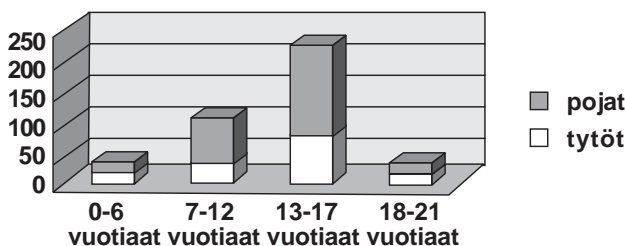
## Yleistä

- Jäseniä liitossa (31.12.2000) 71 perhekotia, joissa 74 yksikköä.
- Toimintavuoden aikana liittoon liittyi 7 uutta perhekotia ja hekotia erosi.
- Liiton kriteerejä ei kaikilta osin täyttänyt (31.12.2000) noin 10% (7/71).
- Neljässä perhekodissa molemmat vanhemmat eivät olleet kokopäiväisiä jaloppujen kriteereistä ei täyttynyt työnohjaus.
- Kokomaassa hoitopäivän keskihinta oli 622mk. Korotusta edellisvuoteen oli 2,3%.
- Keskimääräinen paikkaluku perhekotia kohden oli edellisvuoden tavoin 5,9.
- Yhteensä 443 hoitopaikkaa, joissa ilmoitettiin (neljä perhekotia, joissa yhteensä 19 hoitopaikkaa, ei ilmoittanut lasten sukupuolta tai ikää) hoidettavan (31.12.2000) 397 lasta (tyttöjä 150 ja poikia 247).
- 1-6 vuotiaita 7%
- 7-12 vuotiaita 27%
- 13-17 vuotiaita 57%
- 18-21 vuotiaita 9% jälkihuollossa
- Vapaita paikkoja ilmoitettiin vuoden aikana olleen yhteensä lähes 200 kuukautta eli noin 17 hoitopaikkaa. 24 hoitopaikkaa perhekodit pitivät tyhjiillään erilaisista syistä (perhekodin alasajo, omaehtoinen paikkaluvun pienentäminen, jne.).
- Sijoittajakuntia yhteensä 124, keskimäärin 3,7 kuntaa/perhekoti.

## AMMATILLISTEN PERHEKOTIEN LIITTO ry Yksiköiden toimintaiät 3/2001

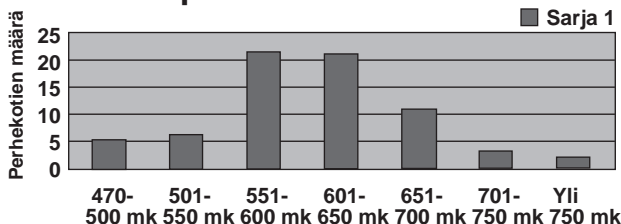


## PERHEKOTILAPSET 31.12.2000



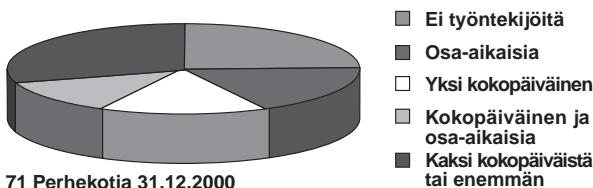
71 Perhekotia, joissa ilmoitettiin 31.12.2000 hoidettavan 397 lasta (tyttöjä 150 ja poikia 247).

## Hoitopäivähinnat 31.12.2000



Keskihinta 622 mk. Keskihinnat alueittain: Uusimaa 655 mk, Päijät-Häme 629 mk, Kymi 600 mk, Turku ja Pori 631 mk, Pirkanmaa 641 mk, Keski-Suomi 610 mk, Mikkeli 643 mk, Pohjois-Karjala 557 mk, Kuopio 613 mk, Oulu 604 mk, Lappi 603 mk.

## Ulkopuolinen henkilökunta 2000 (yhteensä 82 kokopäiväistä ja 29 osa-aikaista työntekijää)



71 Perhekotia 31.12.2000

## PERHEKOTIVANHEMMAT

- Perhekotivanhempien keski-ikä: äidit 45 vuotta ja isät 46 vuotta.
- Äitien koulutusalat ja -tasot:
  - Sosiaali- tai terveysalan koulutus on yli puolella äideistä.
  - Opetus- tai nuorisotyön koulutus on yli neljäsosalla perhekotiäitejä.
  - Noin 60% äideistä on opistotasoinen koulutus.
  - 1/5 äideistä on akateeminen loppututkinto.

- Isien koulutusalat ja -tasot:
  - Sosiaali- tai terveydenhuollon koulutus on noin 35%:lla perhekoti-isistä.
  - Opetus- tai nuorisotyönkoulutus on noin 30%:lla isistä.
  - Muun alan koulutuksia perhekoti-isillä on noin 30%:lla.
  - Opistotasoinen koulutus on noin 40%:lla isistä.
  - Akateeminen loppututkinto noin 1/3 isistä.

## ULKOPUOLINEN HENKILÖKUNTA

- 76% (54/71) perhekodeista on ulkopuolista henkilökuntaa
- 58% (41/71) perhekodeista on vähintään yksi kokopäiväinen työntekijä
- 11% (8/71) perhekodilla on vähintään kolme kokopäiväistä ulkopuolista työntekijää
- Suurin osa (yli 80%) ulkopuolisesta henkilökunnasta on sosiaalialan ammatillisen koulutuksen omaavia, sosiaalikasvattajat ja lähihoitajat ovat selkeästi suurin ryhmä.

- Kodinhoitajat ovat merkittävä ryhmä niissä perhekodeissa, joissa on yksi ulkopuolinen työntekijä.

- Osa-aikaisesta henkilökunnasta merkittävin osa on erilaisia koulutyötä tukevia tai harrastusaineen opettajia (kouluavustajia tai esim. musiikin /ratsastuksen opettajia).

- Kaiken kaikkiaan perhekodit työllistivät vuoden 2000 aikana 82 kokopäiväistä ja 29 osa-aikaista työntekijää. Työntekijöiden suhteellinen määrä liiton perhekodeissa kasvoi vuoden aikana ja osa-aikaisten suhteellinen osuus työntekijöistä pieneni.



Laatua lastensuojeluun

# Onnitteluja!

*Onnea* kaikille lapsille ja nuorille perhekodeissa koulutyön sadon korjaamisen johdosta.

*Onnea* ja menestystä tulevaisuudessa uudet ylioppilaat ja ammatillisista oppilaitoksista valmistuneet.

*Onnea* peruskoulun päästötodistuksen saaneille.

*Onnea* jokaiselle sellaisellekin lapselle, joka pettyi todistukseensa.

*On* hyvä, että tulevaisuudessa voi aina vähän petrata!



**Haluatko onnitella tai muistaa joitakin perhekotitoiminnassa mukanaolevia henkilöitä tai yhteisöjä?**

Amppelin toimitus ottaa mielihyvin vastaan tietoja onnitteluja ja muistamista ansaitsevista henkilöistä ja yhteisöistä. Lisäksi toimituksella on jatkuva pula lasten kirjoituksista, runoista, piirroksista ja hauskoista kuvista. Otamme siis mielihyvin vastaan kaikenlaista aineistoa ja julkaisemme niitä tarpeen mukaan.

Terveisin Tuija

# Onnitteluja!

Amppelin toimitus onnittelee tämän lehden välityksellä kaikkia kuluvan vuoden 2001 aikana elämässään ja toiminnassaan merkittävän virstanpylvään saavuttavia vanhempia ja perhekoteja. Suuret kiitokset yhteisistä hetkistä ja toiveikkaasti kohti tulevaisuutta!



## KYPSYNEET PERHEKOTI-VANHEMMAT

*30 -vuotta:*

Marianne ja Riku Harsia

*40 -vuotta:*

Leila Peura  
Outi Turula  
Hanna Kosonen  
Mikko Säilynoja  
Henry Jonninen

*50 -vuotta:*

Seija Oksanen  
Marika Jensen  
Marita Savolainen

*60 -vuotta:*

Irja Aho



## PERHEKODIT

*10 vuotta:*

Haukanhovin pk  
Kotirinteen pk  
Pajuniityn pk  
Pk Ahonen  
Pk Alapeltola  
Pk Matula  
Pk Rantapihlaja  
Pk Riekki



Laatua lastensuojeluun

### PUHEENJOHTAJA

**Juhani Santala**  
Perhekoti Haukkala  
Inkereentie 436, 24280 Salo  
Puh. (0600) 90 602  
(62 p/min.+ppm)  
Fax (02)733 8331  
juhani.santala@apkl.fi

### TOIMISTO

**Tuija Suikkanen-Malin**  
Metsärinteen perhekoti  
Puh. (0600) 90 603  
(62 p/min.+ppm)  
Fax (03)763 4079  
toimisto@apkl.fi

### TIEDOTUS

**Pasi Riekki**  
Perhekoti Riekki  
Puh. (0600) 90 616  
(62 p/min.+ppm)  
tiedotus@apkl.fi

Vapaiden paikkojen ilmoitukset mielellään sähköpostitse kunkin kuun 5. päivään mennessä.

### ALUEELLINEN LAATUTYÖ

**Marika Jensen**  
Perhekoti Valo  
Puh. (02)7748 1023

### KOULUTUS

**Tiina Hansen**  
Perhekoti Vakkis  
Puh. (02)841 4147  
koulutus@apkl.fi

### VAPAA-AIKA

**Marjo Turunen**  
Perhekoti Kerttuli  
Puh. (03)763 2597

**KOTISIVU**  
**www.apkl.fi**

Liiton esittely, periaatteet, laatumäärittelyt, vapaat hoitopaikat työryhmien toiminta.



Aurinkoista kesää kaikille!

